

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

**«ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИЙ
ПОТЕНЦІАЛ РОМАНО-
ГЕРМАНСЬКИХ МОВ У
ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ»**

19 травня 2017

Полтава-Старобільськ

2017

**Міністерство освіти та науки України
Державний заклад «Луганський національний
університет імені Тараса Шевченка»
Східноукраїнський національний університет імені
Володимира Даля
Миколаївський національний університет
імені В.О. Сухомлинського
Запорізький інститут економіки та інноваційних
технологій
Кафедра романо-германської філології ЛНУ**

**ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
Всеукраїнської науково-практичної конференції
«ФУНКЦІОНАЛЬНО-СТИЛІСТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
РОМАНО-ГЕРМАНСЬКИХ МОВ У
ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПРОСТОРІ»
(19 травня 2017)**

**Полтава – Старобільськ
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
2017**

УДК 37.016: [811.11+811.13]

Рецензенти:

Дмитренко В.І. - доктор філологічних наук, професор кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету.

Моїсеєнко О.Ю. - доктор філологічних наук, професор кафедри теорії та практики перекладу, ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

Кіщенко Ю.В. - кандидат педагогічних наук, доцент, Херсонський державний університет.

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі» (19 травня 2017 року, Полтава – Старобільськ) / за заг. ред. Т.А. Кокнової ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Вип. 1. – Старобільськ : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2017. – 285 с.

До збірника ввійшли матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі».

Збірник розрахований насамперед на науковців та викладачів вищих навчальних закладів.

*Рекомендовано до друку вченою радою Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 26 травня 2017 року)*

© Колектив авторів, 2017

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017

Сергєєва В. Є.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ВНЗ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ НОВІТНІХ МЕТОДИК НАВЧАННЯ

Сучасні зміни в політичній та соціально-економічній сферах українського суспільства, становлення нових соціокультурних відносин, трансформація духовних цінностей та ідеалів в українському соціумі зумовили формування нової освітньої парадигми, яка характеризується інтенсивним розвитком сучасних теоретико-методологічних підходів до процесу іншомовної підготовки майбутніх фахівців різних галузей економіки, застосуванням інноваційних педагогічних технологій та новітніх методик, спрямованих на формування іншомовної компетентності фахівців, їх комунікативної культури, яка забезпечує гуманізацію взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу у немовному ВНЗ.

Самостійна робота студентів на сучасному етапі підготовки майбутніх фахівців є обов'язковою частиною навчального плану й однією з найважливіших складових навчального процесу, результатом якої є не тільки розвиток предметних знань, умінь і навичок, але й професійної компетентності студентів [1, с. 55].

У вищій освіті намітилася стійка тенденція до націленості студента на самостійну роботу. Причин, що спричинили необхідність перенесення акцентів в освіті з інформаційних форм і методів навчання на розвиваючі, такі, що перетворюють студента з пасивного слухача в активно

думаючого учасника навчального процесу, є достатньо багато. Це й потреба суспільства в ініціативних, грамотних фахівцях й зростаючий потік інформації, яку треба вміти отримувати й використовувати, й швидкий розвиток науки і техніки, який вимагає постійного післявузівського навчання. Для реалізації цих вимог необхідно змінити підходи до організації самостійної роботи й підсилити формування навичок самостійної роботи для того, щоб підвищити якість навчання, розкрити творчі здібності студентів, їх прагнення до безперервного придбання нових знань.

З позиції індивідуально-орієнтованої освіти особливої уваги вимагають питання мотиваційного, процесуального, технологічного забезпечення самостійної аудиторної й позааудиторної пізнавальної діяльності студентів, яка представляє цілісну педагогічну систему, яка враховує індивідуальні інтереси, здатності й схильності студентів.

Сформульовані вище проблеми виводять нас на необхідність організації самостійної роботи студентів на основі сучасних індивідуально-орієнтованих освітніх технологій та новітніх методів навчання. До них насамперед, відносять технології розвиваючого навчання: проблемного, діалогового, дискусійного, ігрового, евристичного навчання.

Цілком очевидно, що сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів неможливі без застосування цих технологій та новітніх методів навчання. Особливо значущою є проблема організації самостійної роботи студентів у процесі вивчення іноземної мови у немовних ВНЗ. Це обумовлено недостатньою кількістю аудиторних годин навчання, наявністю студентів із різним початковим рівнем володіння іноземною мовою, різним ступенем мотивації й ступенем сформованості навчальних умінь і навичок студентів, їх різними психофізіологічними особливостями.

Отже, *мета статті* – визначити роль самостійної роботи студентів немовних ВНЗ у процесі вивчення іноземних мов з використанням новітніх методик навчання.

Розглянемо внутрішні фактори, які сприяють активізації самостійної роботи студентів немовних ВНЗ у процесі вивчення іноземних мов. Серед них можна виділити наступні:

1. Корисність виконуваної роботи. Якщо студент знає, що результати його роботи будуть використані в лекційному курсі, у методичному посібнику, у лабораторному практикумі, при підготовці публікації або іншим способом, то відношення до виконання завдання суттєво змінюється в кращу сторону і якість виконуваної роботи зростає. При цьому важливо психологічно настроїти студента, показати йому, наскільки необхідною є виконувана робота.

2. Участь студентів у творчій діяльності. Це може бути участь у науково-дослідній, дослідно-практичній або методичній роботі, проведеної на базі тієї або іншої кафедри.

3. Важливим мотиваційним фактором є інтенсивна педагогіка. Вона передбачає введення в навчальний процес активних методів, насамперед ігрового тренінгу, в основі якого лежать інноваційні й організаційно діяльнісні ігри. У таких іграх відбувається перехід від односторонніх окремих знань до багатобічних знань про об'єкт, його моделювання з виділенням провідних протиріч, а не просте придбання навичок ухвалення рішення. Першим кроком у такому підході є ділові або ситуаційні форми занять.

4. Участь в олімпіадах з навчальних дисциплін, конкурсах науково-дослідних або прикладних робіт і т.д.

5. Використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальні оцінки, рейтинг, тести, нестандартні екзаменаційні процедури). Ці фактори за певних умов можуть викликати прагнення до змагальності, що саме по собі є сильним мотиваційним фактором самовдосконалення студента.

6. Заохочення студентів за успіхи в навчанні й творчої діяльності (стипендії, преміювання, заохочувальні бали) і санкції за погане навчання. Наприклад, за роботу, здану раніше строку, можна проставляти підвищену оцінку, а у протилежному випадку її знижувати.

7. Індивідуалізація завдань, виконуваних як в аудиторії, так і поза неї, постійне їхнє відновлення.

8. Мотиваційним фактором в інтенсивній навчальній роботі й, у першу чергу, самотійної є особистість викладача. Викладач може бути прикладом для студента як професіонал, як творча особистість. Викладач може й повинен допомогти студентові розкрити свій творчий потенціал, визначити перспективи свого внутрішнього росту.

9. Мотивація самотійної навчальної діяльності може бути посилена при використанні такої форми організації навчального процесу, як циклове навчання («метод занурення»). Цей метод дозволяє інтенсифікувати вивчення матеріалу, тому що скорочення інтервалу між заняттями вимагає постійної уваги до змісту курсу й зменшує ступінь забування. Різновидом цього виду занять є проведення багатогодинного практичного заняття, яке охоплює кілька тем курсу й спрямоване на розв'язок наскрізних завдань [2, с. 45].

У наш час існує величезна безліч методик викладання іноземних мов. В ідеалі освітній процес повинен ґрунтуватися на ретельно продуманій їхній комбінації. Як правило, найбільш досконалою вважається комунікативна методика, яка найбільшою мірою задовольняє запити студентів й розширює можливості їх іншомовного спілкування. Слід зазначити, що комунікативний метод передбачає не тільки володіння базовими словами й фразами в сукупності зі стандартним набором граматичних конструкцій, які необхідні для підтримки бесіди, але й можливість застосовувати знання мови у своїй професійній діяльності, орієнтуватися в публіцистичних і наукових виданнях. Тому, навчання іноземній мові не повинне

проходити окремо від формування професійної компетенції майбутнього фахівця. Засоби іноземної мови покликані забезпечити надійну мовну платформу й служити стимулом для кар'єрного росту фахівця.

У сучасній методиці викладання іноземної мови за основу все частіше береться досвід предметно-мовного інтегрованого навчання CLIL (Content and Language Integrated Learning). Він дозволяє сформувати в студентів лінгвістичні й комунікативні компетенції нерідною мовою в тому ж навчальному контексті, у якому в них відбувається формування й розвиток загальнонавчальних знань і вмінь. Даний метод відкриває двері для залучення все більшої аудиторії, яка вивчає іноземні мови, формує впевненість молодих людей у своїх силах, а також дає опору тим, хто не був досить успішним у вивченні мов у традиційній формі [3, с. 45].

CLIL передбачає викладання низки предметів, що є для студентів основними, мовою міжнародного спілкування. Таким чином, у студента формується стійка мотивація до вивчення іноземної мови не тільки як засобу комунікації, але й необхідного інструмента в оволодінні майбутньою професією. Крім того, у багатьох навчальних закладах практикується використання англійської мови при проведенні в їхніх ВНЗ міжнародних конференцій, що викликає необхідність досить високого рівня володіння мовою не тільки в студентів, але й у викладачів.

На жаль, на даному етапі при впровадженні CLIL у навчальний процес виникає низка проблем. З одного боку, у викладачів іноземної мови, як правило, відсутній необхідний для викладання того або іншого предмета обсяг знань. Іншими словами, йому потрібно друга, фахова освіта. З іншого боку, рівень володіння іноземною мовою у викладачів-предметників, як правило, є недостатньо високим. Тому, сьогодні освітні установи, як ніколи раніше, потребують висококваліфікованих фахівців, здатних читати лекції й проводити практичні заняття

двома мовами. Крім того, рівень володіння іноземною мовою в самих студентів залишається досить низьким. На жаль, порівняно невеликий відсоток випускників середньої школи, особливо в українській «глибинці», на периферії, здатний сприймати, а згодом видавати інформацію іноземною мовою. У реаліях, що склалися, необхідним є поступовий перехід до нової методики викладання, зміцнення зв'язків і наступності освіти між школою, середніми професійними навчальними закладами й вищою школою.

На даному етапі розвитку освітньої системи однією з основних методик у навчанні іноземній мові стає використання комп'ютерних технологій: Інтернет-сайтів, скайпа, електронної пошти, блогів і інших ресурсів.

Необхідно відзначити, що на самостійну роботу студентів зараз приділяється більш 50% від загальної кількості годин. Правильно дозоване використання Інтернет-ресурсів є, безсумнівно, необхідним елементом навчання, а педагог, у цьому випадку, виступає в ролі помічника, першорядним завданням якого є направити Інтернет-залежність студентів у потрібне русло. Інтернет-сайти, з одного боку, розширюють кругозір студентів, підвищують мотивацію до навчання іноземній мові, а, з іншого боку, сприяють розвитку навичок читання, перекладу, розширенню їх словникового запасу. Плюси даного виду діяльності полягають ще й у тому, що студент отримує можливість її самостійної організації в зручний для себе час. Контроль із боку викладача проводиться у вигляді «круглих столів» з демонстраціями презентацій і усного обговорення різних тем. Такий вид занять, як правило, користується популярністю серед студентів немовних ВНЗ й відрізняється високою результативністю [4, с. 29].

Одним з варіантів самостійної роботи студентів є пошук додаткової інформації в газетах і журналах. Статті можуть також використовуватися викладачем при складанні завдань з читання й перекладу.

Останнім часом усе більшу популярність здобуває використання відео-лекцій від носіїв мови як на заняттях, так і в самостійній роботі студентів ВНЗ. У всесвітній мережі їх спостерігається така безліч, що будь-який викладач може вибрати для своїх студентів те, що буде максимально сприяти розв'язку поставлених завдань. Наприклад, на сайті videlectures.net представлені відео лекції з конференцій і семінарів на будь-яку тематику [5, с. 91].

Одним зі способів занурення в мовне середовище й подолання мовного бар'єра є спілкування з носіями мови онлайн, наприклад, по скайпу. Спілкування зі студентами-однолітками є одним зі способів практикуватися в сприйнятті мовлення на слух [5, с. 92]. У цей час знайти співрозмовника в мережі не становить великих труднощів, але, безсумнівно, приносить величезну користь. Спілкування з носіями мови сприяє збагаченню словникового запасу студентів немовних ВНЗ відпрацьовуванню й закріпленню основних граматичних структур. Саме тут можна почерпнути сучасні вирази і мовні конструкції, сленг, які ще не ввійшли в академічні словники й підручники.

У навчальному процесі не можна не відзначити необхідність використання електронної пошти й блогів. Електронна переписка має низку переваг у порівнянні з паперовою. Вона швидше, зручніше й може здійснюватися з будь-якої аудиторії й на будь-якому рівні володіння мовою, сприяє встановленню дружніх зв'язків.

У сучасних умовах існує багато можливостей використання в навчальному процесі блогів, тобто записів автора (або авторів), які розташовані в хронологічному порядку й передбачають коментування читачами. Блоги підрозділяються на текстові, музичні, фото, відео; можуть бути приватними або колективними. Великою популярністю серед студентів користуються блоги відомих музикантів, акторів. Робота із блогом сприяє вивченню ритміко-інтонаційної

сторони мовлення, дозволяє сприймати невербальні засоби комунікації, які також є важливими в процесі спілкування [6, с. 164].

Незважаючи на перераховані переваги, Інтернет, безумовно, ніколи не зможе стати альтернативою підручникам. Інтернет-ресурси є одним із інструментів, що допомагають засвоєнню матеріалу на занятті, основна роль на якому, безсумнівно, належить педагогу.

У цей час ставиться завдання розвитку в більшості студентів комунікативних іншомовних компетенцій, що вимагає зміни підходу до організації самостійної роботи. Ефект від самостійної роботи студента можна одержати тільки в тому випадку, коли вона організує й реалізується в навчально-виховному процесі в якості цілісної системи, що пронизує всі етапи навчання студентів у немовному ВНЗ. Така система на сучасному етапі повинна включати інформаційну комп'ютерну підтримку. Проведений аналіз практики викладання іноземної мови у немовних ВНЗ і використання засобів інформаційних технологій у рамках самостійної роботи студентів показує, що в цей час актуальними є питання організації й проведення цієї роботи за допомогою програм комп'ютерної підтримки [7, с. 40].

Ідея використання інформаційних технологій в освітньому процесі не є новою, і багато ВНЗ країни ведуть розробки інформаційного середовища, яке стало б надійною підтримкою в самостійній роботі викладачів і студентів із вивчення іноземних мов. Але аналіз існуючих розробок виявив проблему цілісності розроблювального середовища. Як правило, мобільне коректування інформації, що міститься в ній, не можливе без допомоги розроблювачів, обмеженою є доступність більшості суб'єктів педагогічного процесу.

Отже, актуальною є ідея створення інтегрованого середовища для організації самостійної роботи як студентів, так і викладачів, оснащеного надійним і простим у використанні

інструментарієм у вигляді використання новітніх методів навчання для полегшення навігації й розширення інформаційного середовища.

Література

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. / [Наук. ред. укр. видання доктор пед. наук, проф. С.Ю.Ніколаєва]. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
2. Гапон Ю. А. Специфіка дисципліни і фактори, що визначають зміст навчання іноземної мови професійної спрямованості / Ю. А. Гапон // Зб. Наукових статей учасників Всеукраїнської науково-практичної конференції. – К. : Видавництво Європейського університету. – 2003. – С. 40 – 49.
3. Орел М. В. Іноземна мова як засіб розвитку комунікативної компетенції / М. В. Орел // Матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції. – Том 16, Софія : «Белград – БГ» ОДД, 2010. – С. 44 – 51.
4. Артамонова Л. А. Инновации в обучении английскому языку студентов неязыковых вузов / Л. А. Артамонова, М. В. Архипова, Е. В. Ганюшкина, Л. К. Делягина и др. – Нижегородский госуниверситет им. Н.И. Лобачевского. – 2012. – № 2. – С. 28 – 33.
5. Коновалов О. Ю. Інтернет і його вплив на розвиток закладів середньої, професійної та вищої освіти Америки і Європи / Коновалов О. Ю. // Нові технології навчання: Наук.-метод. зб. – Вип. 33. – К. : НМЦВО, 2002. – С. 91 – 95.
6. Павловська Ю. В. Особливості організації заняття з англійської мови у різнорівневих групах студентів немовних спеціальностей / Павловська Ю. В. // Збірник наукових праць НТУУ «Київський політехнічний інститут». Педагогічні науки. – Київ, 2012. Випуск 102. – С. 163 – 169.
7. Hordienko N. M. Teaching EFL to Mixed-Ability Classes: Strategies, Challenges, Solutions / Hordienko N. M., Lomakina L. V. // National Technical University of Ukraine “Kyiv Politechnic

Institute". Advanced Education. – 2015. – 3-d Edition. – Kyiv. – P. 39 – 43.

Сергєєва В. Є. Організація самостійної роботи студентів немовних ВНЗ у процесі вивчення іноземних мов із використанням новітніх методик навчання

У статті визначено роль самостійної роботи студентів немовних ВНЗ у процесі вивчення іноземних мов з використанням новітніх методик навчання. Сучасні новітні методики навчання іноземних мов у немовному ВНЗ у процесі організації самостійної роботи студентів пов'язані із використанням технологій розвиваючого навчання, до яких автор відносить, насамперед, такі: методи проблемного, діалогового, дискусійного, ігрового, евристичного навчання, включаючи Інтернет-ресурси (сайти, електронна пошта, блоги, спілкування по скайпу, відео-лекції тощо).

Ключові слова: студенти немовних ВНЗ, навчання іноземним мовам, самостійна робота, новітні методики навчання іноземним мовам, технології розвиваючого навчання, іншомовна комунікація, професійні компетенції.

Сергеева В. Е. Организация самостоятельной работы студентов неязыковых вузов в процессе изучения иностранных языков с использованием новейших методик обучения

В статье определена роль самостоятельной работы студентов неязыковых вузов в процессе изучения иностранных языков с использованием новейших методик обучения. Современные новейшие методики обучения иностранным языкам в неязыковых вузах в процессе организации самостоятельной работы

студентов связаны с использованием технологий развивающего обучения, к которым автор относит, прежде всего, такие: методы проблемного, диалогового, дискуссионного, игрового, эвристического обучения, включая Интернет-ресурсы (сайты, электронная почта, блоги, общение по скайпу, видео-лекции и т.п.).

Ключевые слова: студенты неязыковых вузов, обучение иностранным языкам, самостоятельная работа, новейшие методики обучения иностранным языкам, технологии развивающего обучения, иноязычная коммуникация, профессиональные компетенции.

Sergeieva V. Ye. Organization of Independent Work of Students of Non-Linguistic Higher Educational Establishments in the Process of Learning Foreign Languages Using Innovative Methods of Teaching

The article deals with the analysis of the role of independent work of students of non-linguistic higher educational establishments in the process of learning foreign languages using innovative methods of teaching. These methods are connected with the use of modern technologies of developmental teaching which, according to the author, include the following: methods of problem learning, dialogue-based, discussion, game-oriented, heuristic learning based on the use of Internet resources (sites, blogs, electronic post, communication via Skype, video lectures, etc.).

Key words: students of non-linguistic higher educational establishments, teaching foreign languages, independent work, innovative methods of teaching foreign languages, technologies of developmental teaching, foreign communication, professional competences.

Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі»

Наукове видання

Збірник матеріалів

Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі»

Редакційна колегія:

Савченко С.В., д-р пед. наук, професор, ректор (голова);
Шехавцова С.О., канд.пед.наук, доцент, завідувач кафедри романо-германської філології;
Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент кафедри романо-германської філології, (відпов. редактор);
Биндас О.М., канд.пед.наук, ст.викладач (відпов. секретар);
Савельєва Н.О., канд. філ. наук, доцент;
Шаповалова Л.В., канд. пед. наук, доцент;
Чуча П.О., канд.філ.наук, доцент;
Груненко Д.Ю., викладач;
Веремєєва М.В., викладач.

За заг. ред. канд.пед.наук, доцента, завідувача кафедри романо-германської філології

С.О. Шехавцової

Коректор – Т.А. Кокнова

Комп'ютерне макетування – Т.А. Кокнова, О.М. Биндас

Відповідальні за випуск:

Кокнова Т.А., канд.пед.наук, доцент кафедри романо-германської філології;

Здано до склад. 22.05.2017 р. Підп. до друку 26.05.2017 р.

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк ризографічний. Ум. друк. арк. 15,92. Наклад 39 прим. Зам. № 67.

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

пл. Гоголя, 1, м. Старобільськ, 92703. Тел./факс: (06461) 2-16-02.

e-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3459 від 09.04.2009 р.